National Library of Israel

Davar - דבר, 22.10.1945, page 2

זכה בפרס ע"ש קלמן ברלב

עם הגורפים

לפנות ערב הגיעה הסירה, העמוסה רשת רחבה וגבוהה, אל החוף המזרחי של האגם. שבעת הבחורים רבצו להם, מי למעלה על החרטום ומי למטה, מכורבלים ומכונסים, מתלוצצים ומלהגים ומלאי רוח חיים. האחראי על העבודה ישב בפינה, עסוק בהיקון הרשת, בידו האחת החזיק פקעת חוטים לבנים, אשר העבירה בזריזות מפתיעה בעד עיני הרשת הקרועות.

עם שנשמע רשרוש צרוד של החול, המתחכך אל דפני הסירה, עצרו ועמדו. שלושה מבין הבחורים ירדו למים, בעוד היתר הפליגו בחזרה, בהשאירם קצה החבל המקשר בידי אחד היורדים. אלה בוססו עתה לאטם עד לחוף, כשהמים משתבשבים קלות אל הברכים. הם היו לבושים תחתונים קצרים וכותנות דהויות, על בתפיהם הלויות חגורות עשויות שקים. רגליהם יחפות.

לפניהם השתרעה רצועת חוף מוריקה וגבוהה. באמצעיתה נקרע כעין פתח צר, דרכו עברו השלושה, כשעקביהם שוקעים כמעט בבוץ הסמיך והמרופש. ריח חמצמץ עלה באפם. יצאו ועלו אל משטח החוף הרחב והמתופה שיחים שונים, המתרוממים מעל דשא רך, הנגל כאן בור, פה נקרע שביל צר וטבעי, שנדרס ברגלי הדייגים, מדי עבדם בזה. נחילי זבובים ויתושים טרדו ופרכסו באויר, זמזמו והמו ונטפלו מהר אל שלושת הקרבנות הקרואים.

ד. עלה קמעה על החוף, שם את חגורתו על הארץ ושכב לו עליה אפרקדן, כשברכו מוגבהת ופניו אל השמים. לא זבובים ויתושים, לא צינת הערב הממשמש ובא, הטרידוהו משלוותו. שתק והביט אל על בלא כל ענין בסביבתו ובעובדים אתו. ואילו ש. הפליג לעבר הסוף לשוטט מעט בסביבה. א., שהיה חדש בעבודה זו, עמד שעה קלה חוכך ומהסס ואחר שמט גם הוא את חגורתו — אשר את תבליתה לא ידע עדיין — ארצה, ושכב לו סמוך לד. התפלא על בחור זה החסון והחזק, שאינו חש בכל הטרדות המרגיזות התוקפות עליו. דומה, כאילו זה אוגר ושומר על כוחו לקראת העבודה הקרובה.

בין כה וכה הסתכל א. על סביביו. הסירה כבר התרחקה מרחק רב מן החוף. עתה סבה ושטה בביוון מקביל לקו החוף. לא בנקל אפשר היה להכיר את דמויות הבחורים. את האחראי המושך במשוט המכוון, ואת אחד החברים היושב באשנב הירכתים ומשלשל את הרשת אל המים.

השמים היו תכולים ביותר. למעלה, בגבהים הגדולים, עגה עדת סנוניות את עיגוליה. לפעמים הגביהו עוף, היו כצללים משחירים הדומים כחצים חדים ודקדקים. ולפעמים צנחו פתע מטה מטה, בלא הנועה. שוב נופפו בכנפים דקות, פיזזו רפרפו באויר וזינקו בהנועות־פתאום הלאה, למרחבים. לפתע התאספו מאות הנ־

הצטופפו המונים־המונים, מצייצים בבהילות ופרחו להם לעבר הים. אחר שעה קלה חזרו אחת אחת, הפשיות, קלות ואורירויות ושוב שיחקו משחקן.

השמש, רק זה גלשה לעבר הרדי המערב, גדולה וצהיבה. עבים קטנות, תפוחות, לבנות ורודות שטו על פני הרקיע. עתה האופק כולו התחיל עוטה זוהר ארגמן. וממול פיסת השמים העמיקה כחול. ארגמן האופק הלך וכהה, הלך וחוור. השחירו הרים והותכו לגוש אפלולי כחול אחד. רק בצפון, שם הנמיך קו־ההרים, האירו עוד השמים באור כהה־תרגרג מופלא. כל העולם היה טבול נגוהות מוזרים ערפיליים.

נשמעה צעקה קצרה, מהדהדת למרחוק, מן הצד שכנגד. הנה הסירה הגיעה לחוף מרחק מאתים־שלוש מאות מטר. קבוצת הבחורים השניה עלתה על החוף. שלוש הדמויות — האחראי חזר עם הסירה לים — נראו שחורים ואפלים. זה מכבר חור מבין הסוף. שני הבחורים השכובים על הארץ, קמו על רגליהם. ד. כרך לעצמו את חגורתו על מתניו. השחיל קצת החבל המחובר אליה אל תוך האחר, הרים את החבל המונח על הארץ וקשר עליו את חגורתו קשר ארעי ורופף, כן גם חורה את א. לעשות, אף השלישי בחבורה עשה כמותם. שלשתם התחילו מושכים. בתחילה עלה החבל כבעצמו מן הים. אך לאט לאט

להוציאו. והבחורים סחבו בכוח. גופותיהם היו ניצבים באלכסון על השביל. שרירי שוקיהם החלקות נדרכו מתוך המאמץ. ד. ההולך בראש היה מנענע בכתפיו ובגבו ועם כל ניענוע היה צועד צעד צעד קדימה. הוא משך בכל אונו והשעין את רגליו זו אחר זו, לאט ותוך פסיעות מתונות, בשימו עקב בצד אגודל, עקב בצד אגודל. הוא נשם כבדות, אבל בקצב שוה ואחיד. גם א. התאמץ. גם הוא נשם מלא ריאותיו, אבל נשימתו היתה בהולה ונמהרת. הנועותיו היו פזיזות ולא שקולות.

בין כה ירדו כמה וכמה פעמים בשביל הצר, נטלו וחזרו ונטלו את החבל העבה, עד הגיעם אל סכך שיחים עבות וחזרו חלילה.

אור השמש נבלע מן האופק. אבל חרמש ירח חד העומד בעיצומו של הרקיע, זרע את זוהרו על סביבו והטביל את כל העולם בנגוהותיו המוזהבים, חוורינים, דומה. פתאום נתגדלה והעמיקה כל הארץ. המרחקים רחבו, הקוים הארכו, נטשטשו. שיחים מגודלים היו כחיים ונופפו בטרפיהם עם משבי הרוח הקלים.

כאשר הספיקו הדייגים להוציא את מרבית החבלים אל החוף, התחילו הולכים לצד המחנה האחר, כדי לצמצם את המרחק הקבוע ביניהם. דלגו על שיחים, כשהחבל נגרר אחריהם, שקעו לפרקים במהמורות־האדמה המכוסות צמחים מסתירים. קוצים ודרדרים דקרו את שוקיהם ועשבים שרטו את בשרם. אבל הם מיהדו להגיע למקום הנועד, כדי להמשיך שם בסחיבת החבל.

עתה כבר נשמעו מקרוב קולות המחנה

שאלות ענינות על מהלך העבודה. התלוצצו והתגרו זה בזה, ועם זה הוסיפו למשוך בשביל הניצב אל החוף. עוד מעט וכבר בלטו על לבנונית המים שני קוים כהים המתמשכים מול הסירה המשחירה, לא הרחק מן החוף. עוד סחבו כמה צעדים ונגעה הרשת באדמת החוף. הבחורים נגשו למים, התיצבו אחד אחד במקומו הקבוע, שנים־שנים בפנים לרשת ואחד־אחד מחוצה לה. התחילו מושכים את שני קצותיה לפי הקבוצות הקודמות.

רקמת החוטים בלטה שחורה בתוך המים הזוהרים. גלים קטנים שכשכו אל החוף. גלי זהב בוהקים ונוצצים, וממול נשפך אור הלבנה גדול וחוור על פני הים. אלפי רסיסיו ורשפיו ריצדו על פני המים, היו כחיים נעים וזעים בתנועה בלתי פוסקת. רוח קלה לטפה את עור הבחורים, הכוסים עד ארכובותיהם במים הדלוחים. העומדים מבחוץ הרימו קצות הרשת הגובלים בחבל המשובץ בדורי־שעם קטנים. מולו משכו האחרים בחבל האחר המצופה חתיכות עופרת מאורכות. אלה עמדו כפופים על המים ועבדו בכח. מקרוב הבליחה הסירה, ממנה בקעו פקודותיו של האחראי, המנצח על מהלך העבודה.

משהוציאו את הרשת כולה, ערמו אותה אל החוף. בועות־מים מתערבלות זעירות העידו על המצא הדגים הכהולים לחוש להם מפלט מן המלכודת הסוגרת עליהם במהרה. פה ושם גם קיפץ דג מכסיף בהתפרצות־פתאום מעל המים והצליח גם לעבור את הרשת.

עתה הגיעו לקצה האגפים המתוברים באמצעם, פה היה תלוי שק עמוק, אשר

הסכו, רפרפו ופרכסו מפוזרים בין חוטי הרשת, הנערמת בחצי גורן צרה מול החוף. א. הועמד באמצע ובידיו אוב־דגים, לתובו זרקו יתר הדייגים את הדגים הנחלצים מתוך החוטים. רוח הבחורים היתה טובה עליהם. השלל היה רב למדי. פרק עבודה ראוי לשמו נשלם. ואט־אט נתמלא האוב דגים, צהובים לבנבנים, מפרכסים ומיטרפים.

עם גמר הוצאת הדגים חזרו העובדים לסידור הרשת והכנתה. מי שלא עסק בעבודה זו, הלך למקום המשיכה הקודם וגלגל את החבלים הבילות־חבילות והביאן לסירה. אחר־כך דחפו את הסירה לים ועלו זה אחר זה לשם סחיבה חדשה. התרחקו מרחק־מה צפונה ואחר שוב קרבו אל החוף. הפעם נשארה הקבוצה הקודמת בסירה והאחרים ירדו. ד. שלשל את החבלים ואחר את הרשת למים. ש. נטל את המשוט ואילו א. נח לו מכורבל ומעויף על החרטום עד גמר הנסיעה. משהגיעו שנית אל החוף, ירדו שוב והתחילו סוחבים. במקום הזה היתה הקרקע זרועה אבנים ובתרי כלע חדים ונוקשים.

כאשר כבר קרבו לגמר המחיבה השניה, עמד הירח לשקוע. עתה נתמשך לעומתו במים נתיב פז ארוך אשר צורת משפך לו, המתחדד בקצהו האחד ומתעבה והולך בקצהו האחר, במזרח. הנתיב הלך הלוך ודק, וסביבו פשמה אפלה רבה. הנה, לפתע נראתה הסירה מרחוק בתוך שביל זהב, מרצד ונע באלפי זעזועים. קמנה היתה, שחורה וצאלית. קויה חדים וברורים. דמות השייט היחיד עמדה וקופה ואגדתית, עטורה נגוהות־פז של המים הפוזרים

את. אחר שוב נבלעה הסירה באפלה הסמיכה, האופפת את השביל ההולך ונמק.

עד מהרה נסתיימה גם הסחיבה הזאת. שוב הוצאה הרשת מן הים. היא בלטה ערפילית ומוזרה על פני המים, אשר זהרם הלך וגוע עם שקיעת הירח לעבר הרי המערב. המים נחו עתה משובצים רבועים־רבועים דרך חוטי הרשת. ואחר ירד החושך כבד ומדהים על הארץ. הפעם הצריכה הוצאת הדגים פנס רוח מפויח. לאורו נראו פני הדייגים חרושים קמטים קמטים מצילים ובולטים. עיניהם הבליחו מוזרות וההומיות. אור וצללים שימשו בערבוביה ושיחקו במשחק מופלא אפלולי ומסתורי. וסביב מעגל האורה רבצה העלטה, שתקנית ודוממת. תמונה רמברנדטית להפליא.

עוד פעמים נפרשה הרשת, נתמשכו החבלים והוצאו הדגים מתוך החוטים המחבקים אותם. בין סחיבה שלישית ורביעית היתה הפסקה קצרה לארוחת־החצות. ועתה חזרו לחוף הבית, עיפים וכבדי הנועה. והם הפליגו. חתרו הביתה באטיות מרובה. לפתע פתח אחד היושב על החרטום בזמר מדומדם ושקט. שר תוך ניענועי ראש וידים מתונות. נכנסו האחרים וחזרו אחר המנגינה. התמזגו קולותיהם עם קול היחיד. בן רגע היו כל הבחורים מערבבים את קולותיהם למקהלה רמה ומתפרצת. צלילים בריאים ותוססים. קולות אדם האוחבים את חייהם ואת עבודתם. נישאת השירה מעל חלל הסירה, אשר בירכתיה נוצצה ערימת דגים לבנבנה והיוזרת.

חולתא

יוסף בלומנשטיין